USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Tomáše Kocourka a soudkyň Evy Šonkové a Sylvy Šiškeové v právní věci žalobce: **A. V.**, zast. Mgr. Martinou Šamlotovou, advokátkou, se sídlem Milady Horákové 1957/13, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 8. 2022, č. j. OAM-375/ZA-ZA10-ZA16-2022, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 13. 2. 2024, č. j. 33 Az 31/2022-34,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Přehled dosavadního řízení

[1] Žalobce je státním občanem Turecké republiky kurdské národnosti pocházejícím z města Mardin. Uvedl, že nemá žádné politické přesvědčení, není členem žádné politické strany nebo politické skupiny. Nikdy neměl žádný konflikt s orgány veřejné moci, nebyl trestně stíhán ani vězněn. Dne 20. 3. 2022 letecky vycestoval z Turecka do Srbska, kde ho za úplatu řidič kamionu schoval a převezl do Evropské unie v nákladovém prostoru. Žalobce uvedl, že cílem jeho cesty byla Francie, kde se nachází jeho kamarád, řidič kamionu ho ale dne 28. 3. 2022 vysadil v České republice. Žalobce vstoupil na území České republiky nelegálně bez cestovního dokladu. Nikdy dříve nepobýval na území členského státu Evropské unie ani zde nežádal o mezinárodní ochranu. Jako důvod své žádosti o mezinárodní ochranu uvedl, že měl jako Kurd v Turecku problém najít si práci a ubytování, musel se často podrobovat kontrolám dokladů ze strany bezpečnostních složek a byl celkově diskriminován. Dále uvedl, že mu turecké státní orgány nabídly práci místní stráže, kterou odmítl, neboť se jednalo o špatně placenou a nebezpečnou práci. Žalovaný rozhodl tak, že žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, 13, 14, 14a ani 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“), neudělil.

[2] Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce žalobu ke Krajskému soudu v Brně (dále jen „krajský soud“). Krajský soud v záhlaví označeným rozsudkem žalobu zamítl. Značná

část argumentace žalobce se váže k postavení kurdského obyvatelstva v Turecku pouze obecně a nesouvisí bezprostředně s osobní nebo rodinnou situací žalobce. Soud připustil, že postavení kurdské menšiny není v Turecku optimální, nicméně skutečnost, že se žalobce hlásí ke kurdské národnostní menšině, nepostačuje k tomu, aby mu byla udělena mezinárodní ochrana. Nezjistil přitom žádné skutečnosti, jež by mohly založit některý z azylově relevantních důvodů. Ze spisů nevyplývá, že by byl na žalobce vyvíjen nátlak v souvislosti s nabídkou funkce místní stráže a že by byl za odmítnutí této funkce nějak negativně postižen. Stejně tak není pro přiznání mezinárodní ochrany relevantní, že žalobce musel během pobytu v Istanbulu opakovaně prokazovat totožnost příslušníkům bezpečnostních složek, protože během těchto kontrol nebyla žalobci způsobena žádná újma. Nakonec podle ustálené judikatury nemůže být důvodem pro udělení mezinárodní ochrany ani žalobcova nelehká ekonomická situace spojená se ztíženou možností najít si v Turecku zaměstnání nebo ubytování.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[3] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost, jejíž důvody podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

[4] Stěžovatel tvrdí, že žalovaný a krajský soud měli posoudit naplnění podmínek pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, neboť vycestování stěžovatele představuje rozpor s mezinárodními závazky České republiky. Stěžovatel je coby Kurd diskriminován a vycestování zpět do Turecka by pro něj znamenalo zásah do soukromého a rodinného života.

[5] Žalovaný navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl jako nepřípustnou, neboť v ní stěžovatel nijak nereaguje na rozhodnutí krajského soudu a pouze opakuje svá žalobní tvrzení. Přestože Kurdové čelí v Turecku nesnázím, stěžovatelova kurdská národnost ještě sama o sobě neodůvodňuje udělení mezinárodní ochrany. Institut mezinárodní ochrany nelze chápat jako prostředek k legalizaci pobytu cizince na území České republiky a nelze jej využít jako alternativní řešení v případě, kdy stěžovatel nesplňuje podmínky pro získání pobytového oprávnění. Pokud Nejvyšší správní soud nedojde k závěru, že je kasační stížnost třeba odmítnout, pak ji žalovaný navrhuje zamítnout jako nedůvodnou.

III. Posouzení kasační stížnosti

[6] Při posuzování kasační stížnosti Nejvyšší správní soud (dále též „NSS“) hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Kasační stížnost je přípustná a projednatelná. Vzhledem k tomu, že v předcházejícím řízení u krajského soudu rozhodoval specializovaný samosoudce, musí NSS dále posoudit, jestli kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele (§ 104a odst. 1 s. ř. s.). Pokud tomu tak není, NSS kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. K přesahu vlastních zájmů stěžovatele se NSS vyjádřil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, ve kterém vymezil podmínky, za kterých je kasační stížnost přijatelná. Kasační stížnost je přijatelná v případě, kdy se zaprvé dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny

judikaturou NSS, zadruhé, pokud se kasační stížnost týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, zatřetí, pokud je třeba učinit judikaturní odklon, a nakonec začtvrté, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. V právě projednávaném případě není žádný z těchto důvodů přijatelnosti naplněn.

[7] Stěžovatel přesah vlastních zájmů explicitně nenamítá. Kasační stížnost se obsahově nezabývá právními otázkami, které dosud nebyly judikaturou NSS řešeny nebo byly řešeny rozdílně, nezabývá se ani potřebou judikaturního odklonu. Nelze proto uvažovat o přijatelnosti dle prvních tří výše uvedených důvodů. Stěžovatel v kasační stížnosti tvrdí, že žalovaný ani krajský soud neposoudili jeho azylový příběh z hlediska aplikace § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu. Ačkoli stěžovatel tento důvod podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., ve skutečnosti jde o námitku nepřezkoumatelnosti ve smyslu § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. (nepřezkoumatelnost správního rozhodnutí pro nedostatek důvodů) a § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. (nepřezkoumatelnost rozsudku krajského soudu).

[8] Stěžovatel konkrétně namítá, že pokud žalovaný neshledal v jeho příběhu důvody pro udělení azylu, měl přistoupit k posouzení splnění podmínek pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, ve znění účinném do 30. 6. 2023. Podle něj představuje vážnou újmu postačující k udělení doplňkové ochrany situace, kdy by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky. Rozpor s mezinárodními závazky stěžovatel spatřuje v porušení čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“), tedy v zásahu do práva na rodinný a soukromý život. Vzhledem k všeobecně přítomné diskriminaci Kurdů v zemi původu nemůže stěžovatel nerušeně rozvíjet svůj soukromý život.

[9] Stěžovatel v řízení před krajským soudem nenamítal, že by rozhodnutí žalovaného bylo nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, neboť se nevypořádává s azylovým příběhem uvedeným ve správním řízení z pohledu realizace práva na soukromý život v zemi původu ve vazbě na § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu. Vznáší-li tuto námitku teprve v kasační stížnosti, ačkoliv jejímu uplatnění v řízení před krajským soudem nic nebránilo, je nepřípustná (§ 104 odst. 4 s. ř. s.).

[10] Nejvyšší správní soud se dále zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu. Jakkoliv stěžovatel v žalobě poukazoval na diskriminaci Kurdů v zemi původu, přičemž sám se s ní setkal zejména během svého pobytu v Istanbulu, nedal tyto skutečnosti do souvislosti s realizací práva na soukromý život a nenamítal, že by již jeho vycestováním do země původu byl porušen závazek České republiky plynoucí z čl. 8 Úmluvy. Stěžovatel se ve své žalobní argumentaci nedovolával § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu. Podle ustálené judikatury NSS se žalobní bod skládá nejen ze skutkové, ale též právní roviny argumentace. Bezvadným žalobním bodem však nelze rozumět pouze takové skutkové tvrzení, které žalobce přesně subsumoval pod určitá ustanovení zákona (*iura novit curia*). Jinými slovy, žalobce není povinen v žalobě svá konkrétní a dostatečně individualizovaná skutková tvrzení podřazovat pod přesná ustanovení právních předpisů (viz rozsudek rozšířeného senátu NSS ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005-58, č. 835/2006 Sb. NSS, a usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 20. 3. 2018, č. j. 10 Azs 65/2017-72).

[11] Bylo úkolem krajského soudu, aby napadené rozhodnutí žalovaného přezkoumal z hlediska jednotlivých včas uplatněných žalobních bodů. Diskriminace a s ní spojená újma měla spočívat podle tvrzení stěžovatele uvedeného v žalobě zaprvé v nelehké ekonomické situaci související s hledáním zaměstnání a ubytování v Turecku. K tomuto se krajský soud vyjádřil v bodě 32 rozsudku tak, že potíže ekonomického charakteru nemohou být důvodem pro udělení mezinárodní ochrany (viz rozsudek NSS ze dne 27. 8. 2003, č. j. 5 Azs 3/2003-54, nebo usnesení NSS ze dne 11. 12. 2015, č. j. 5 Azs 134/2014-48). Zadruhé se měla diskriminace projevit v tom, že stěžovatel byl v Istanbulu často nucen podrobit se kontrolám dokladů ze strany policejních hlídek. K tomuto krajský soud v bodě 31 rozsudku uvedl, že ze správního spisu nezjistil, ani stěžovatel netvrdil, že by v důsledku těchto kontrol vznikla stěžovateli jakákoliv újma. Zatřetí podle krajského soudu nelze hovořit o diskriminaci, jestliže byla stěžovateli nabídnuta tureckými státními orgány práce jako místní stráž, naopak se jedná o projev důvěry a snahy o asimilaci. Není zřejmé, jak by odmítnutí této nabídky nebo jiná skutečnost s tím související zapříčinila stěžovateli újmu (body 29 a 30 rozsudku). Nakonec k obecné námitce diskriminace krajský soud v bodě 27 rozsudku konstatoval, že pro udělení mezinárodní ochrany nepostačuje, že se stěžovatel hlásí ke kurdské národnosti, jestliže k tomu nepřistoupí další mimořádné okolnosti (viz např. usnesení NSS ze dne 26. 3. 2024, č. j. 2 Azs 378/2023-37, ze dne 14. 3. 2024, č. j. 5 Azs 141/2023-30, nebo ze dne 29. 2. 2024, č. j. 9 Azs 6/2024-33).

[12] Rozšířený senát NSS v usnesení ze dne 15. 2. 2024, č. j. 7 Azs 186/2022-48, dovodil, že pod vážnou újmu ve smyslu § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu lze podřadit jednání, které nemusí svou intenzitou hraničit s nelidským či ponižujícím zacházením dle čl. 3 Úmluvy. Poukázal v této souvislosti na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva (rozsudek ze dne 6. 5. 2001 ve věci *Bensaid proti Spojenému království*, stížnost č. 44599/98), podle níž zacházení nedosahující závažnosti mučení, resp. nelidského či ponižujícího zacházení dle čl. 3 Úmluvy, může být přesto v rozporu s čl. 8 Úmluvy, má-li dostatečně nepříznivé dopady na fyzickou a morální integritu jednotlivce, které jsou předpokladem pro rozvoj soukromého života. Z rozsudku krajského soudu lze dovodit závěr, že ze zpráv o zemi původu ani azylového příběhu stěžovatele neplyne, že by byl v zemi původu vystaven takové míře diskriminace či jiné podobě nepříznivého zacházení, které by zásadním způsobem zasáhly do jeho práva na soukromý život ve smyslu výše zmíněné judikatury.

[13] NSS shrnuje, že krajský soud se hrozbou vážné újmy zabýval a dostál požadavkům kladeným ustálenou judikaturou na přezkoumatelnost rozsudku (viz např. rozsudky NSS ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004-73, č. 787/2006 Sb. NSS, ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005-44, č. 689/2005 Sb. NSS, a ze dne 28. 2. 2017, č. j. 3 Azs 69/2016-24). Krajský soud připustil, že situace Kurdů v zemi původu není ideální a zejména v oblasti ochrany lidských práv a svobod existují nemalé nedostatky. Ty však bez dalšího nedosahují intenzity vážné újmy podle § 14a odst. 2 zákona o azylu a této intenzity nedosáhl ani azylový příběh stěžovatele. Své závěry přitom opřel jednak o zprávy o zemi původu popisující situaci Kurdů v Turecku, které jsou součástí správního spisu, a judikaturu týkající se kurdských žadatelů o mezinárodní ochranu, jednak o skutečnost, že stěžovatel nebyl nikdy vystaven žádnému závažnému negativnímu jednání. Ze všech těchto skutečností dovodil, že v případě návratu by neměl být stěžovatel vystaven hrozbě vážné újmy. Krajský soud dostál požadavkům kladeným na odůvodnění rozsudku. Rozsudek krajského soudu je

řádně, srozumitelně a logicky odůvodněn a soud v něm odpovídajícím způsobem reagoval na žalobní argumentaci.

IV. Závěr a náklady řízení

[14] Ze shora uvedených důvodů dospěl NSS k závěru, že kasační stížnost podmínky přijatelnosti nesplňuje, a proto ji podle § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl.

[15] O náhradě nákladů řízení NSS rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, protože ve věci neměl úspěch. Procesně úspěšnému žalovanému nevznikly v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné činnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. května 2024

Tomáš Kocourek
předseda senátu